

Rutgers

Expertisecentrum
seksualiteit

Seksuele ontwikkeling en opvoeding van 0-6 jarigen

Hanneke de Graaf & Nilüfer Gürses, Rutgers

Programma

1. Hoe verloopt de seksuele ontwikkeling bij kinderen van 0 tot 6 jaar?
(Hanneke de Graaf)
2. Wat kan helpen bij de seksuele opvoeding en ontwikkeling van het jonge kind? (Nilüfer Gürses)
3. Ruimte voor vragen

Rutgers

Expertisecentrum
seksualiteit

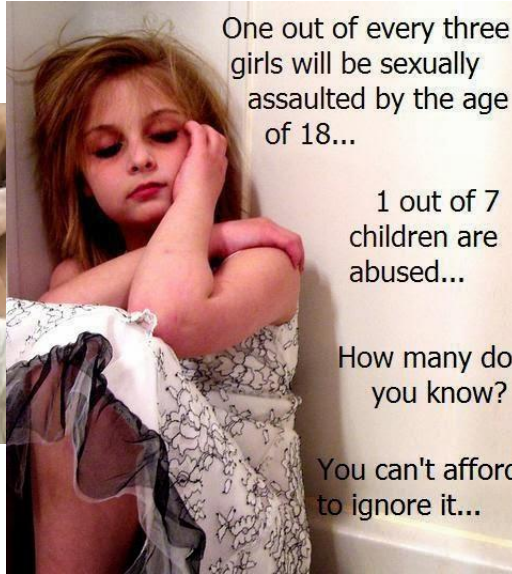
Hoe verloopt de seksuele ontwikkeling bij kinderen van 0 tot 6 jaar?

Hanneke de Graaf

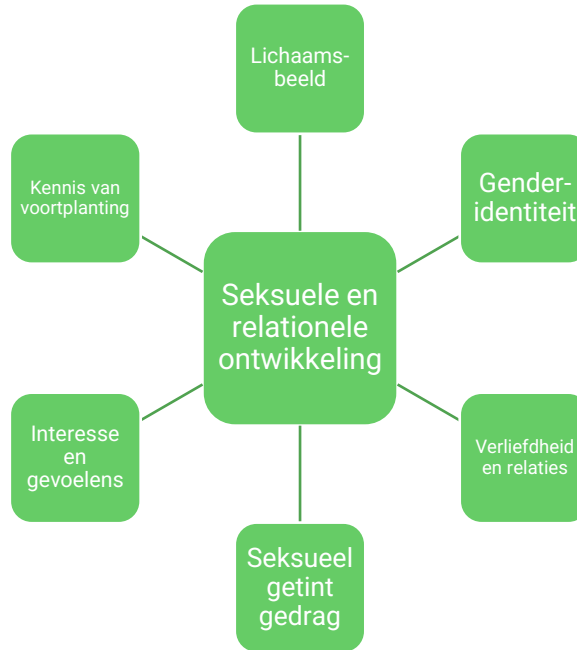

Seksualiteit van kinderen: een omstreden concept

Seksualiteit is multidimensioneel

Ontwikkeling van 0-3 jaar

- Aanraking belangrijke manier om contact te maken;
- Weten dat mannen en vrouwen anders zijn;
- Weten tot welk geslacht ze behoren;
- Geslachtsdelen kunnen benoemen en kennen (niet-seksuele) functie ervan;
- Vermogen om een erectie te krijgen;
- Aanraken en stimuleren eigen geslachtsdelen;
- Interesse in geslachtsdelen en borsten van anderen.

Voorbeeld uit een dagboekstudie onder ouders van 2-jarigen

“C had voor het eerst haar vaders penis opgemerkt. Het was ‘s ochtends in de badkamer en haar vader had geen pyjama aan. C wees naar zijn penis en vroeg ‘Pappa is?’ Haar vader zei dat het een piemel was. Daarna wilde C weten wat je daarmee doet. Haar vader zei dat er plas uitkomt.”

Schuhrike, B. (2000). Young children's curiosity about other people's genitals. *Journal of Psychology & Human Sexuality*, 12, 27-48.

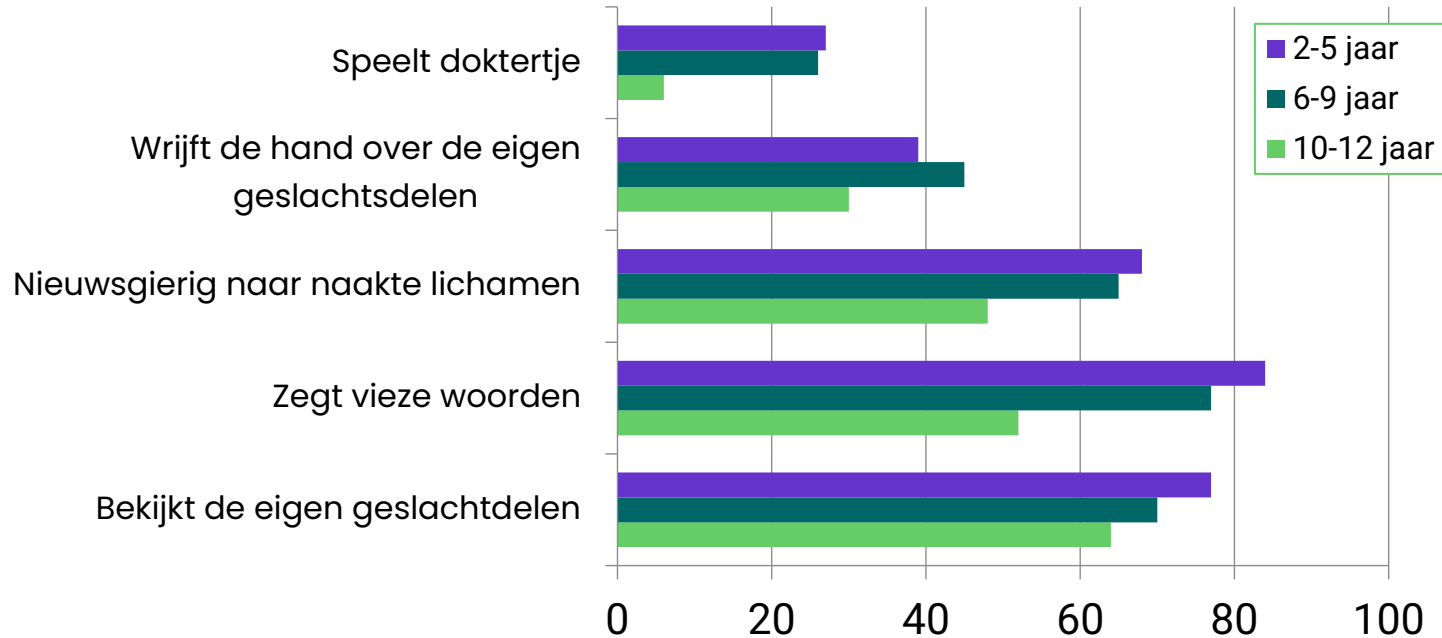
Ontwikkeling van 4-6 jaar

- Weten lichaamsdelen te benoemen;
- Weten dat eigen geslacht blijvend is;
- Genderstereotiepe opvattingen en voorkeuren;
- Verliefdheid (sterk gevoel van genegenheid);
- Eigen lichaam en dat van anderen onderzoeken;
- Eigen geslachtsdelen stimuleren;
- Vieze woorden gebruiken;
- Weten vaak wel dat man en vrouw en/of zaadje en eitje nodig zijn voor voortplanting, maar niet hoe dit precies werkt.

Seksueel getint gedrag: observaties van ouders (%)

Een voorbeeld uit een onderzoek naar kennis van 2- tot en met 6-jarigen

Meisje van 6 jaar: “De vrouw heeft eitjes en de man heeft zaadjes en als ze dan getrouwd zijn dan komt er een dikke buik. (En waar zitten die eitjes?”). In de buik. (En de zaadjes?). Ook in de buik. (Wat moet er dan met die eitjes en zaadjes gebeuren?). Die komen bij elkaar. (Hoe komen die bij elkaar?). Ja, daar snap ik nou dus ook niets van!”

Uitzonderlijk bij 2-5 jarigen

- Verkering (7%)
- Geslachtsdelen van andere kinderen aanraken (6%)
- Anderen proberen uit te kleden (6%)
- Doen alsof poppen/knuffels met elkaar vrijen (5%)
- Seksuele woorden roepen (1%)
- Seksuele geluiden maken (1%)

Roos, M. & De Graaf, H. (2014) Kind & Adolescent, 35(4), 223-238.

Rutgers

Expertisecentrum
seksualiteit

Wat kan helpen bij de seksuele opvoeding en ontwikkeling van het jonge kind?

Nilüfer Gürses

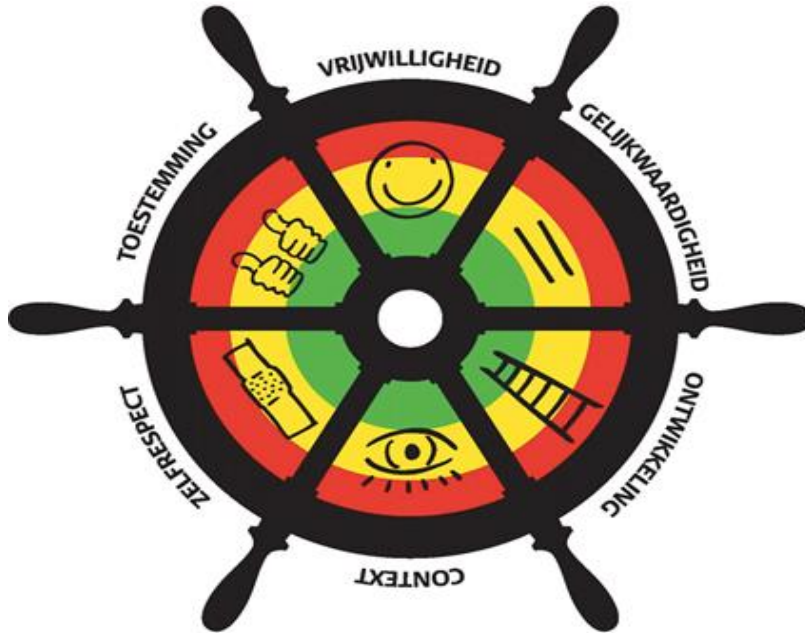
Seksuele opvoeding

Criteria (voor duiden seksueel gedrag)

Het Vlaggensysteem is ontwikkeld door Sensoa, Belgisch kenniscentrum seksualiteit en Movisie

Tools en tips

- Websites o.a. : www.seksuelevorming.nl/kinderopvang
- Informatie voor ouders www.Seksueleopvoeding.info
- Voorleesboeken.
- Folders/brochures voor ouders.
- www.gezondekinderopvang.nl
- LOVE regels
- E-learning, seksuele ontwikkeling opvoeding

[Kinderopvang - Seksuelevorming.nl](https://seksuelevorming.nl)

Home - Home x Kinderopvang - Seksuelevorming: x +
https://seksuelevorming.nl/onderwijssoorten/kinderopvang/

De seksuele ontwikkeling van kinderen
[Lees meer >](#)

Rol van de kinderopvang
[Lees meer >](#)

Reageren op vragen en gedrag van kinderen
[Lees meer >](#)

Communicatie met ouders

Test jouw kennis met de e-learning

Veelgestelde vragen

Overall progress % 0 ✕

Deze e-learning is ontwikkeld door Rutgers, in samenwerking met Gezonde Kinderopvang.

Gezonde Kinderopvang

Seksuele ontwikkeling
kinderen 0-6 jaar

Reageren op gedrag
en vragen van
kinderen in de praktijk

Communicatie met
collega's en ouders
rondom seksuele
opvoeding

© Rutgers - 2022

[Startpagina](#)

 [Hulp uit Moodle Docs voor deze pagina](#)

**Rutgers Kenniscentrum
Seksualiteit**

 <https://www.rutgers.nl/>

 leerportaal@rutgers.nl

 (030) 231 34 31 office

Bedankt!